

Sakala Kirjastusühingu väljaandel
neli korda nädalas: teisipäeval, nelja-
päeval, laupäeval ja pühapäeval, kus-
juures pühapäevane number kannab nime
„Sakala Pühapäev“ („Pühapäev“).

Annata kaasaandeks: „Sakala“ tähtsamat
rebitav seinakalender, kokkuvõetava ja
tähtsate piltidega illustreeritud „Sakala“
„Sõnapilt“ ning pooleaasta ja pikema aja
tellijale põllutööajakiri „Uus Talu“.

Address: „SAKALA“, Viljandis

Sakala

ASUTANUD C. R. JAKOBSON A. 1878.

Põllutööstaja KAAREL BAARS, vapustatud ajakirjanik.

Tellimise hind: a) 4 korda nädalas (poole-
aasta ja pikema aja tellijale „Uus Talu“
kaasas): 1 kuu 70 s., 2 k. 140 s., 3 k. 210 s.,
6 k. 4 kr., 12 k. 8 kr.; b) 3 korda
nädalas (ilma pühapäevase numbriga ja
„Uus Talu“): 1 kuu 60 s., 2 k. 120 s.,
3 k. 160 s., 6 k. 310 s., 12 k. 610 s.
c) Lätti- ja Leedumaaale 50%, ja mujale
välismaale 100% kallim. Address: maini-
mine 25 s.

Kuulutuste hind: kuulutusekõnel — 5 sent,
1-ael lüh. — 10 sent, tekstis kuulutuse-
kirjaga — 12 sent, tekstis tekstikirjaga või
eriliste tingimustega paigutamise suhtes —
15 sent, iga mm ühel veeru. Välismaal-
sed 100% kallimad, värvilised kokkuleppel.

TALITUS asub Viljandis, Lossi tn. 22, Sakala Panga majas, alumisel korral. Avatud
äriläpivi kella 8—17, lehe ilmumise eelõhtul ka kella 19—23. Telefon 2-31,
postkast 32, pangavarve Sakala Panga, Viljandis. Talitus ühendab „Sakala“ äri- ja
võtab vastu tellimisi ja kuulutusi, müüb üksiknumbreid ning korraldab lehe väljasaatmist
tellijale. Kuulutused ilmuvad numbris võetakse vastu lehe ilmumise eelõhtul
ainult kuni kella 13-ni, järgmise numbris lehe ilmumise eelõhtul.

TOIMETUS asub Viljandis, Lossi tän. 22, Sakala Panga majas, II korral. Kõnetunnid
kella 10—12. Telefonid: üldine 31, trükkikoja 2-31, päätoimetaja kabinet 3 ja korter 97,
toimetaja Aleks. Loores kabinett 2-31 ja korter 2-51. Käsikirjad tulevad kirjutada
tindiga või kirjutusmasinal selgelt ja puhtalt paberil ühele küljele, igal kirjutisel
autori allkiri kirjutatud iga artikli ülemisele äärel. Tarvitamata käsikirju alal ei
hoita, juurde maksuga kirju postilt välja ei osteta ja nimeta kirju ei kasutata.

„Täht“

Esietendus kino

Täna, reedel 6. mail

Rahvaetendus

Suur helilööksfilm

„DANTON“ Hinnad 10—30 s.

Laupäeval, 7. mail — esietendusel!

Veebilev scharmikas **Liane Haid** armas **Tara Birell** uues ja moodsas Sakala
L. Verneüll heliloomis
Tähtsust — „Armastuse jahil“
„Varjavist“ — Uueks heliloomis, uued schlaagerid, ilusad naised, uusim 1932. a. mood ja riietus
II „Paramount-helilooming“ III „Damaskus“
Maailma viimaseid sündmusi Helis ja pildis — ajaloolise linna
Algus äripäeval kell 7, pühapäeval kell 3

Fotograafidele ja amatööridele

on meie juures alati suures väljavalikus kõige paremate ostutingimustega saadaval
Pildistamiseks tarvilikud abinõud:

aparaadid mitmest paremast vabrikust, statiivid, vannid, kopeerraamid, elektri- ja
petrooleumlambid pimiku tarvis jne. Plaadid, filmid, kopeerpaberid, postkaardid
paljudes sortides Gevaert'i vabrikust jne. Kartongid, passpartuud, büttenkartongid,
fotomapid jne.

Ostjale anname seletust ja juhatusi ostetud kauba kui ka kõigi püevapildi-tööalade kohta.
Võtame vastu amatööridele plaate ja filme ilmutamiseks, kopeerimiseks, suurendamiseks ja
vähendamiseks.

J. RIET, Gevaert'i vabriku ainuesitus VILJANDIS
Koidu ja Posti uul nurgal, telefon 111

Kanamunad sidrunite vastu

Munade ekspordi toetamiseks võetakse igalt sidrunilt
5 senti lisamaksu

SISSEVEO LITSENTSID PUUVILJAKAUPMEESTELE

Sinnatunimestele üks mats selga

Wabariigi walituse teistkümnendal koosolekul oli tehti juba arutusele kanamunade väljaveo
toetuse küsimus. Välismaal on kanamunade
hinnad tänawu langenud juba võrd määral, et
munade ekspord on muutunud tegelikult võima-
tuks ja ei talu end. Kui tahetakse linnarahwa-
tust hoida hävinemise eest ning kanamune vä-
lismaale ekspordeerida, siis tuleb riigil ekspor-
tmunadele juurde maksta. Riigikassal puuduvad
selleks summad.

Selleks summade leidmiseks eitas majandus-
minister walituse koosolekul uue ettepaneku.
Nimelt tuleks walitusele anda eeslugu lüha mi-
joni fibrini sisfeseos, millest võetakse 5 senti
tükkil juurde maksta kanamuna ekspordile. Sel
teel saaks loata 5 miljoni senti. Mats võetakse
selle loos tollirahaga.

Kuna fibrinid peamiselt linnarahwas tar-
vitab, tähendab farnane wahetuslaup dieti nut
maksu päälepanemist linlastele.

Miljonit fibrinist jatkub maa tarwiduste
täitmiseks mõneks kuuks. Selle kawaga on ka
nõus puuwiiljaga kauplemas ärid. Majandus-
ministri poolt ehitati neile veel teistkümnendal küsi-
mus, kas praegu on õige fibrinide sisfeseos aeg
ja kas on lootust neist lahti saada. Puuwiilja-
kaupmehed wastasid sellele jaatawalt. Välis-

walutsa kulutusi selle operatsioonile mitte ei oleks,
kuna raha, mis fibrinide päale kulutatakse, fan-
daks tagasi munade väljaveost.

Wõimusteliseks otsustas wabariigi walitus
seda kawa pooldada, kuna kawa ise anti läbiwa-
tamiseks juristidele.

Warematel aastatel on kanamunade välja-
weid olnud tõrjemise suur ja mõnel aastal on
kanamunade väljaveost isegi rohkem walunut
saadud, kui peesoni väljaveost. 1930. a. weeti
välja 24,8 milj. ning 1931. a. 22,4 miljoni
kanamuna. Tänawu ei ole veel ühtegi muna-
paari välismaale saadetud. Kui kanamunadele
juurde maksta ei peaks võimaldada, siis on täi-
selt karta, et tänawu mabalate hindade tõttu
meil kanade arv järjult väheneb ning ühtlasi
munatootang tugewasti langeb. Ka lastaks meie
kanamuna walitsusele. ühenduses nende küsimus-
tega otsitakse ka teid, kuidas vähendada munade
sõltuolu ja eksporditõrje äriksuht. Põllutöö-
ministreeriumi kawa kohaselt tuleks munade väl-
javeid anda kahele firmale, — üks ühistegelisele
äriks ja teine eraettevõttele. Põllutööloka so-
wib jälle munaekspordi juhtimist ühest teistkõr-
kuidas see küsimus lahened ja paljudel ekspor-
tööridele munaade väljaveo litfente antakse, see
selgub lähemate nädalate jooksul.

Mana ja Tooni

„Kui sa lähed teise ilma, valitse saäl sakste üle, nagu nad
siin meie üle walitsewad“

SURNUTERIIGI JUMALUSED EESTI MÜTOLOOGIAS

Epetatud Eesti Seltsi järjekorralisel ku-
loosolekul lõneles dr. O. Loores „Manast ja
Toonist“, keda on peetud eesti mütooloogia sur-
nuteriigi jumalusteks.

Meie arvamistaja pseudofolkloristide poolt
omistatud jumalustest on püsinud kõige kau-
mini Mana ja Tooni — surnuteriigi walitsejad.
Kuid peab siiski tõeks tunnistama, et esiwanemate
mütooloogia on teise ilma wõi surnuteriigi kujut-
telm üldiselt wähe wälja arenenud. Meie rah-
wa usund ei tunne niisugust surnuteriigi surnuteriigi,
nagu seda on kujutelnud mõned teised rahwad.
Sarikult arwati, et surnu elab ebaühtlalt, kuhu
kuhu ta maeti. Niisugused sõnad kui kalm ja
kääp (kääbas) tähendawad ühteaegu surnuteriigi
nast ja surnu ajupaika. Kuidas just kujutleti
surnuteriigi elu kääp-pool maapäälele olemit, sellest
teame wäga wähe. Ainult saarlastest on säili-
nud ütlus: „Kui sa lähed teise ilma, walitse saäl
sakste üle, nagu nad siin meie üle walitsewad.“

Manala kui mingisugune maa-alune surnuteriigi
riit on tõepoolest wähepopulaarne, samuti kui
Managi. Rohkem tuntud on küll maa-alused.
Seatakse, et nad tetrawat, teinaw sepiht, neil on
oma kindel eluorraldus jne. Remad põhjusta-
wad maapäälele inimestele haigusi, mida
arstid järele eriliste maawõitlusega. Kuid

maa-aluste lood on laenatud germaanlastelt,
faklastelt ja rootslastelt, ega ole algupärased.
Muinasestlastele manala oli kamaugune
pikkilid surnu nimetus kui kalmu line. Kalmu-
neid pole ka mingi surnuteriigi jumaluse tiitar, nagu
on püütud oletada, waid see tähendab lihtsalt
kalmuelaniku ehk surnuteriigi.

Mana tõrwal on populaarsem Tooni ja Tooni
nala. Kui ühhe, siis waf Toonela puhul küll
mõiks leida ähmasi lajastusi mingist surnuteriigi-
gilt. Suurema populaarsuse tõttu wõib ka Tooni
pidada ainjats surnuteriigi jumaluse ni küündi-
waits nimetusel. Tooni tõrwal tuntakse rahwa-
luules wael Toone tütreid, Toone luite, loeri
jne. Toonekägu, toonekurg, tooneluu (toolja-
luu) — need sõnad effisteerivad lõnelees wael
praegugi. Toonelaes ja Toonela esinewad ka
rahwalauludes:

„Eile olin Hiitlasja,
Tunaele Toonelasja.“

Aguselt on sõna „tooni“ tähendanud ainult
surnuteriigi surnuteriigi. Alles hiljemini (ja ger-
maanlaste mõjul) on konkreetselt toonist abitra-
heerunud Tooni eriliseks surnuteriigi jumaluseks.

Kindlustage oma wara ja elu Sakala Panga kaudu, kes esitab suuremat
kindlustusseltsi

„Eka“

Kinoteater „IDEAL“

Kaupäeval, 7. mail alates

Näitelinal:

Uus haruldane suurfilm!

Jälgige reklaami!

Jälgige reklaami!

Näitelaval:

Prof. San Martino de Rastrozzalt

uued numbrid, — esimest korda Eestis. Lahendamatud
looduseimel! Elav lind põlewas elektrilambis ja 1000
uut eksperimenti.

Ärip. algus kell 1/2 8, pühapäeval kell 3.

Kalamehed põllutöödelt?

Väikemaapidajad, popsid, aednikud ja kalamehed põlla-
töökoja alla

KALANDUSE JA METSANDUSE TOETUSED PÕLLUTÖÖKOJALE

Wabariigi walitus eitas wabariigi walitusele
põllutööloka seaduse muutmise eelnõu, mille järele
wäikema- ja aiatöökojade pidajad ning kala-
mehed wiaiffe põllutööloka alla. Waremmini was-
tuwõetud seadusega wäikemaapidajad jäid põlla-
töökojast eemale ja pidid kuuluma tööstistotta. Nii
oli kogude ja sofside wahel kofu lepitub. Sij-
mini tuli aga kogude hulga kuuldawale hääli, et
wäikemaapidajad ja kalamehed olks tööstistotta
all tunneksid endid tööstistega nagu ühte perek-
na ja hääletaksid sofsidele. Põllutööloka all olks
nad kuulufid rohkem põllumeeste tilba ja annaksid
walitustel oma hääled kergemini kogumeelele.

Sellest tingituna ongi astunud samm, et teha
wäikemaapidajate ja kalamehe põllutöökojast sõltu-

waits ja muuta põllutööloka ka wäikemaapi-
dajate, aednikude, kistitöökojade pidajate ja ka-
lastajate kuwibe kaitseks. Nüüd arwatase põl-
lutööloka kuulufid ka need summad, mis on mää-
ratud kalanduse ning talumehanduse eendamise-
seks, kistitulekud taluloomade riigi protfendi-
maksu ja erifondidest.

Põllutööloka juurde luuakse wäikemaapi-
dajate ja kalastajate ajutised sekkoonid, et juba
praeguse põllutööloka alla wõiks kuuluda wä-
ikemaapidajad, popsid ja kalastajad, kuigi nad ise
pole saanud kaja walitusest oia wõtta. Nende
kuwibid aga tahetakse panna kaitsema praeguse-
kuwiline põllutööloka. Seltfioonide loofeis
määratakse kindlaks põllutööloka koosolekul.

Dollar tehakse odavamaks

Palku tõstetakse 33 protsendi võrra

UHE KOLMANDIKU VÕRRA UUSI PABERRAHASID JUURDE

ühendriikide esinduskogus wõeti wastu dol-
lari ostujõu kiffeerimise seadus. Poolt anti 289,
wastu 50 hääli. Seaduse siin on järgmine:
„Difusitatakse muuta Federal Reserve põhikiri
järgmise lihanõuaga: ühendriikide poliitiliseks
tähtsimeks tunnustatakse dollari ostujõud kohan-
dada 1921.—1929. aasta suurimägi hinnain-
deff kiffeerimise tafemele ja seda ostujõudu säili-
tada kiffeerimise ulatuse ja raharingwolu wastawa
korraldamisega. Selle poliitika teostamine te-
hakse kofuseks Federal Reserve pautabele, wara-
ametele ja waraameti sekretärele. Seaduse, mis
selle poliitika wastuolus, tühistatakse.“

Selle seaduse sihtis on wiia dollari suur-
mähigihindade indeksi, mis on praegu 66, 1921.—
1929. a. tafemele, mis oli 98,6. Seega tahe-
tasse dollari ostujõudu alandada kümme korda

33%. See loobetakse läbi wiia uute rahamar-
kide juurde kiffeerimise teel ja emissiooni tähtsimega
2,5 miljardilt dollarilt kuni 9 miljardi dollarini.
Samal ajal tahetakse suudustilist läbi wiia pal-
kade tähtsime, kuna rahwa ostujõud muudu lan-
getse ja kaupu jääks veel rohkem labadesse seisma
kui praegu.

Majandusliffudes ringlõnabes aga kahelba-
fe, kas dollari ostujõu vähendamine annab mis-
ki kasu, kuna majandusliffi pääpõhjus seisis
selles, et laialdasel rahwahulgad kallist dollari
hoolimata suutis osta palju wähem kui warem-
ni. Dollari odavamaks tegemine wõib asja pi-
gemini halwendada kui parandada. Walitusring-
konnad loowawad, et dollari ostujõu muutmise-
ga suudetakse elustada majandusliffu tegevust.

Imearsti saatuslik üks

Arstis haigeid ja võltsis veksleid

Wärnus elutsewa Alma Lippi mees oli mõne
aasta eest haige ja naine kufus teda arstima
Wijlandist kellegi Martin Pori, kes ajalehtedes
awaudatud kuulutuste järgi oli „imearst“ ja pidi
arstima igafuguseid haigusi. Leidus ka teisi abi-
tarwitajaid ja Pori jäi Lippide juurde elama.
Porra oli Lippidel rahapuudus ja wõeti Porilt
6 krooni laenu weksli wastu. Paari nädala pä-
rast Lippid tahtsid oma wõla tafuda, ei leidnud

Pori wekslit üles ja seletas — et tajumifega
ole aega.

Mõne kuu pärast nõudis Pori Lippilt 1.600-
sendilise weksli tajumist. Lipp polnud farnast
summat laenanud ega wekslit selles suuruses
annud. Wji läks kofituni, kus awastati wõlti-
mine ja Wijlandi-Wärnu rahutogu mõistis Pori
4 aastaks wangiroodu.

Hitlerlane tappis linnanõuniku

Naise sõnade eest kustutati mehe eluküna

Wtyhyhi alewis Dangigis hitlerlaste kohaliku
organifatiooni juht Rüdiginsti tappis kolme re-
wolwripauguga fofjalistliku linnanõuniku Grünit.
Grüni naine oli teinud rahwusfotfjalistide
kõhta mingisuguse haawawa märkuse. Seepäale
Rüdiginsti jooftis naise kallale ja lõi teda. Rüd-
iginstile ruttasid appi kolm hitlerlast, kes haffasid
omakorba peksma Grünit ja tema naist. See-
juures Rüdiginsti ise haaras rewolwrit ja lastis

Grüni maha. Pärast oma teo kordafaatmift
Rüdiginsti põgenes hitlerlaste majja. Polifeti
tungs majja ja leidis jäält mitu tähtsat hitler-
last, nende hulgas ka Dangigi hitlerlaste fõja-
waelise organifatiooni juhi Forsteri, kes kofit
astufid wälja Rüdiginsti kaitseks. Rüdiginsti lö-
puls itfagi areteeriti, kuid wabastati pärast üle-
kuulamist.

See wähejuhtum tekitas Dangigi fofjalis-
tide keskel suurt pahameelt. Fofjalistlikud lehed
nuuawad wälje abinõufid hitlerlaste wastu, kes
olewat jaanud tõijeks hädaohuks rahuliffudele
kodaniffudele.

3. mail oli Shanghais kofupõrge Jaapani sõdurite ja Hiina elanikele wägel. Jaapani sõdurid tungisid rahwuswahelises ajundusse, et areteerida süü hiinlasi, kes neid liiwedega oleswat pidid. Hull hiinlasi sai jaapanlaste püssi- täälisest haawat. Kuua politsei iissi ei suut- nud korra luua, tulid appi Ameerika sõdurid, kelle käes korrapidamine rahwuswahelises linna- wägel.

Keskeltus on wärskus metfades
 Keskeltis sojab ilmap on sulatanub enam-
 wähem maapinna, ja yumb, saades jälle toitu, on
 hakanud hingitsema. Nii paistawab juba laste-
 hel ja tomingetal talwiste lehepungade asemel
 õrnad helerohelised lehesed, lewitades laiali
 lõhnatut wärskust.

Milles Kommertsharn ja Pastaba humanitarharu?

Sinnawalitsus on esinenud maawalisufele ettepanekuga, et toohibe toondamisel saats haribus-fothkaalministeeriumi kawa jelles mottes munde-
tus, et wotmalatalle Kommertsharn ebasitotta-
misk ja liwibeeritalle humanitarharu maagim-
naakumi juures. Sinnawalitsus peab Kommertis-
harn elujalitsefamek kui humanitarharu ja selle-
pärast ongi harude ümbermuutimiskumise wot-
and Ales. Waidugi peaks ka esiotfa jädma tööle
humanitarharu ja selle liwibeerimine sünniks
samadel alustel aasta-aastalt, nagu see oli muel-
dud Kommertsharn tuhes.

5. mail avas spordijelts „Tulevit“ suvisel
ametliku jalgpallihooaja seltsi esimehe ja teise
meeskonna vahelise matši jaoks maagümnaasiumi
spordiväljal. Mäng midagi nauditavat ei pa-
lunud. Esimene võitav löödi 2. meesk. võitu
3. min. Rannoni poolt ja teine teise poolaja 24.
min. Soo poolt. Nurgalöögid 2:2. Hümmeleod
minutit enne lõppu katkestati mäng ahistsevihmaga.
„Tuleviku“ A meeskonna uus dress: finiseid pü-
sleid ja haki särki on päris meeldinud. Päästivaata-
jad mõisid ära, et mehe. Isegi on ilfagi ära taga.

Rehvimare fooliõpilaste toetuseks on astunud tänuväärse summu Haridusfelts, kes tulemal pühapäeval kannab ette „Ugala“ faalis opereti. Kõikide fooli õpetajate on selles lavastuses veel mitmed teised ühised mõisakooli kooli

Kaasgeivad mitmed teised jouda waltajaspöid toot.
Rastawtseje tuleb opereti „See, mis waid
Hälsord . . .”, mille sõnastanud Arnold Sepp
tuttawalt laulumängu „Omäl jalgel” motiividel.
Endine laulumäng on ümber tehtud põjalikult,
loodud rida terawaid karaktertüüpe. Esimene
pilt mängib Wiinchenis, edasi areneb sündmustik
Ungaris. Koffu on lastawtsejes 6 pilti. Wiisid
on talleks operetiis walitub läbilõõnõud lõõlans-
lubeft, helioeretiidest ja ilufamatseid operetiwi-
idest. Mii on wiise filmidest „Kongress tanfif”,
„Armastuse waltis”, „Laul lõppõnu on”, „Bae-
ne Sigolo” ja operetiidest „Meedi”, „Gollans-
launa”, „Aerastuse maa” ja Wiige enam „Chi-
lango Hertfoginnast”. Rastawtsejes esineb prima-
donna pr. A. Paib, jubretina pr. E. Paigaline
ja pirl. E. Jürigenstein, tenoritena hr. Wägiste
ja Wernast ja baritonina hr. Wännif. Edasti ka-
rakterofades hradi Eifenberg, Saiuls, Kuwiräpft ja
Sepp ning edasti tertwe leegion tegelasti piifemate
sades. Tantsutruppe on kaks — gtrid ja laste-
trupp. Rastawtanud on opereti A. Meerung,
muusikalajuhis — E. Kofzman ja tantsu- ning
kõlumisjuhiks A. Urbel.

Alleele korraldati "Ugala" saalis emadepäeva puhul aktus. Aktusel efinesid ettekannetega moorfeppade orkester, lastetoor ja pr. Urbeli tantlufuoli nooremad õpilased. Pääle selle lausustati weel lahevaatuslik näidend "Ema armastus" ning pidas päewaohajase kõne Raizselfi efinaine pr. Hiit. Solistidest efinesid lauludega prlb. Paigaline ja Staaraft ning hr. Kaskatshom. Rahwast oli saal ja jaluusruum tulnwiil. Seimblasti oli "Ugalas" seeford kangelst üle 1000 inimele.

Emadepäevala puhul peeti ka ühisgümnaasiumis hommiluupalise ajal lühike päematohtane kõne, kus puudutati mõne sõnaga emadepäeva tähtsust, tuletati õpilastele meelde kohustuslik Ivanemate mees ja tänuks loolbi "Ema süda".

Biljandi-Pärnu rahutogu alalijets liimets
 meestiloodud lohale on riigikohtu üldtögu mää-
 ranud senise Biljandi notari Gustav Talti, kes
 ka enne notariks asumist oli rahutogu alalijets
 liimets.

Reede Ivarahommikul juhtus kahe jalgratturiga Rällinna tänaval foffuspõrge, kusjuures mõlemad tänavalase maha paisati. Õnnetuse oli süüdi üks rattureist, kes tagasi waabates sõitis vastuulevale jalgratturile otse. Üks rattureist hüppas õnnetuse järele lohe fondimootorile ja kibus minema, kuna teine aga tüff aega päales sõitmat ratturist juunas ja ratta parandas, enne kui sõitu mõis jätkata.

[illegible]

Tänavu on tooniandvab naistelingade wär-
wib murr, tume-pruun, tume-beefi ja walt la-
finime. Kaha sorbib on fagebaidi wäga ema-
pärseft segatub. Mõningad tunnasmärgid lafe-
wab oietada la faubaal-lingade unekti moodi-
minekut. Mees on maitse pähitoon — mis on
moosib, on la ilus.

Popslif maitse linna ilustamisel

KAS ASJATUNDMATU „EUROOPASTUMISE“ TUNG VÕI JÄRJEKORDNE „SUURLINNASTUMISE“ IDEE?

Mõtteid raketijalatsist waestemaja tagaõue tujundamise puhul.

Wiljandi linna administratsioonis viimase ajal mõis mürgata ikeiraniis viimsete pühade anda linnale enam „euroopalikku“ või „suurelinna-likku“ imet. See rühkimine linna kultuurilise väärtuse suunas ei tohiks ju ühest küljest põhjus- tada erilisi etteheiteid, vaid pälviks vigemini andust ja hääleküütu. Kuib teiste külje panee- see kultuuritsemise püüd vägisi lertima ühismuse, kas seega wahest ei saamuta walerada, kui wõr- lemisi litastest oludes kaswama wäikelinna nä- gusust tabelisse tõsta Euroopa susurinnade „eeskuju!“ ühismoose mugawuste järeleaima- mifega. Kas on õige see, kui soetatate linnale moosfat palet ainult sellepärast, et aeg ja moos- feba nõuab, sagebasiini järele kaslumata, kas see ongi nii hädawajaline või kas selleks on ka so- biwaid eeltingimused.

Rii on linna juhtivad mõinud oftustanud
korrabada linnale moodisid awalitte platte,
partle, fupelrandu ja waatetorne, nagn need lu-
fada asjad on mujal mail ning linnades, et seega
meelitada furbre fuweewõbraid ja turiste, ka
feni Wiljandi lufsa ümbrufe on jätanud täitfa labe
filma wafele.

Muidugi on farnane linna korraldamine ter-
vitatav nähtus ja võib sellega olla päri, kui
linnal on selts ainelisi võimalusi ja ta
asjatundjaid intimesi. Praeguse kirju-
tuse ühesanne ei ole otfska wastu-
tus on digem ja tobanikkude hääolule lofsu-
fikum, kui täidetaks mõni natule järepepewa krunfaga
wõi prügitatute selle afemel sama kulu ning ener-
giaga mõni täieft pöjatu ja porine uulits,
— waib alljärgnewad read koputagu Wilfandi linna-
pääle ja linnainfenerile otfafeffe, järele mõlle-
mitests, kas kõi fee, mis tehafte linna ilu tõi-
mitests, on dige ja wastab tobaniku ilundutele.
Nende tobanikkude all ei ole mõelbud üffiluid
wähefeid eeteete, waib kõi linna haritud elanik-
te, kes feni waitides on waadanud kõiwaft, kui-
das fagedafti linna juhtitud mehed ajawad
asju, nagu tobanikkude kiusde, tohibes nii mõ-
negi asja wastupidifelt elundutele.

Wõitlem siis esmajoones kõne alla linna efi-
mene maja ning jesse ümbrus. Kes wäljastpool-
on juhtunud efinest lorida sõitma Wiljandisse, see
on ilka wäga imestanud, kuidas wõib linna ra-
koda afuda nii peibetult fuski förmalises fõpis.
Kuigi lõhaliidul elanikud on harjunud asjaoluga,
et linna raketada on olnud juba kauemat aega
fai paigal, ei saa asja ligemalt järele mõtlew lo-
banil fiksiti praegu enam leppida waatega, nagu
oleks see ajast ja arust läinud „Wiljandi tita-
bell“, see wanalinna ümbrus, mingi fentrum,
mihel linna arenguloos ei tea kui tähtis osa. See
kuigi tulewikus ilka peats loetama linna fida-
mets praegufe turu ümbrust, kus tingimata peab
afuma ka linna waltimifese fõstpaal, fiks ometi
juba puht praktilifeti fõisutõhast awaliku liitle-
mife fõptes ei tohib raketada afuda fõäl, kus ta
breaud on.

Prægune raeloba aga, nii uhteks ja soltibeks
kui seba ehituselt ja ka peetaks, on täiesti mäl-
kels ja mannetus muljutud ämbruse läbi. Waa-
datagu seba moodist maja, mis muide päistab
filiaal monumentaalsena, — waadatagu seba tust-
tates kätkest, igalt poolt päistas see warjatud ja
nagu olets tal mibagi jalus, wõi nagu pigistaks
ja suruks seba naaberebitsef. See suur kolast
nurgamaja fälal oma lohmatale ja raskete wormi-
bega lämmatab täiesti raeloja horifontaalsete
wormide terge ja heleda õõksituse. Waadatagu
seba trepimäe poolt! — Täiesti wõimatu on nä-
ha raeloja fassjaadi. Ega see natuke poolfwerdi
nähtuawast efsiklike turunurgast ometi ei lugu min-
gitudugust fassjaadi muljet. Misamuti on lugu muu
ämbrusega; igalt poolt rufus ja kriimustas lin-
nawalitituse maja walgeid, fitedad feinu inehute
ja lohmatale majade päälutung. Ainaks sohetu-
seks on osalt fin tõrwuti fefels linnagümnaa-

Siimi hoine, Iuid ka sellele on osaks saanud rae-
toja saatus.

Aga mis on tehtud, ega seba enam saa muuta. Ei olekski waja enam noomida taganijärele-tarkusele, kui kõit oleks juba lõplikult walmis! Kui seni on tehtud wääratust, siis saab nende märkamise tõttu edaspidi hoituda suuremate ko-mistuste eest. Praegu on raejoja ümbrus, eriti selle järwepoolne külg, alles wälja tujunemas süngi et ruumi fustes on juba tõmmatud selgel-piirid. Raejoapiiride loomisel tuleks nüüd silmas-pidada veel selle puht ilulisi külge, kuna ju siin praktilisuse mõttes ei saa enam midagi juurde-panna ega ära võtta.

Nagu kuulda, tahetawat linnawalitsuse hoon-
tagust platši juba nüüd teha rahwa jalutuspai-
gaiks. Afendib ja liigipäsu poolest jalutamiseks
oleks plats wõrblemiski footbal lohal, kuna se-
adus jalk puistet ääres, mis wiit Trepmäele ei
see olekski poolseibi nagu Trepmäe fälge kuuluo-
maala laienamine. Miksaga aga ei saa kui-
dagi leppida, on linnafatse lawatusis, ei raeioja
platši fälge liidetasse jäädawalt ka förwalsfawa
loolimaja du ning loju selle ebamugaw ämbris
mis küinid kuni tolle wastiku walimufega tekis-
tiwipoone födgiluwette, milles praegu asub rah-
makooli raamatukogu. Lisaks veel ebaprakti-
lisset platši nurgas asuw loolimaja puuturi-
lohmits. Kõigepeält on wiga küstam, kui palju
see on pedagoogiline õpiwa noorsoo suhtes, kes
suure osa päewast — ka pärast lõunat — wee-
dab mängides dues ja puutub loolu selle inetu
argipäewasufega, mis kibab ja labatses raeioja
dues tööstiski päewabel ning loobis rõwedusti
ja sappi kõige banaalfemates lauteses ühisõnna-
rtigi ja linnawalitsufe arwel, kus lisaks ei jää
tulemata ka märkused noorte tütarlaste kohta
Majal pool pütkakse kõigiti loolinnoorugu eral-
dada inetufe ja mustufe eest, siin aga kuulab sei-
wisti programmi, mis looli tahab tuua ametliku-
dest klassitubadest „eluse lähemale“. Kui linna-
gümnaasiumi majja edaspidi tahetakse jätta lool-
fiis saab paratamatult looline pitramine rae-
loimeist. Kui aga lool tuletakse ja loolimajade

saab mõni muu ametiaastis, mis ühine linna-
valitsajaga, siis muidugi plats võidab sealhä-
rnumi poolest. Küll aga kerib teine ja veel
tõhtsam küsimus, millega linnafab meil just tä-
ge vähem teevad tegemist. Kuibad sobib loet-
lulubudega ja kultuureeritub mure- ning liiva-
rabadega väljafaatud jalutuspaik selle rüpa-
se peasta töögüüega, mis raketajaplatši ümbristel
murega lahest külsje? Alust poost moodib
„suurlinn“, teistelt poolt küla tahradu? Meie-
inimestel on ilmsi alles tugevasti wores mäles-
tus teopüüdeagest fuitutafet, kuju wiis üs-
ainus üls läbi töögi kas peretuppa wdi taha-
lambrisel. Alawites ja linnaferwadel näeme
weel tänapäewigi muibe päris korralike puu-
maja, ainult fiseeläl läheb tingimata läbi töögi
wdi ebfie, fus asetfewad luuad, labidab ja fufi-
panged. Kui afunil ebfat tee äärde wdi mujale
nähtawadse lohta maja, olgu efi, olgu tagafäl-
jega waku teed, siis töögi ta feinasse, juft möd-
damineja filma alla, püüab waiad, fuhu ta ripu-
tas wdi asetab pääle rebelid, poomid, wehmrit ja
muu feli, wdi toetas waku feina äffe, abra, kan-
gateljed, lagunenud rattad ja tarwitufel fõrwale
jäetud ree. Küsfugune afunifuputka, olgugi kind-
likutafega ja fõrtfnaga, ei ude põrmugi wafem-
wajaja, kui fuitutafet faja aasta eest. Samafu-
guft fõlatänawad ja fuitutafet kultuuri wõib meil
õige fagebafil näha ka feflinnas. Wits afaft fee,
kui linnafab ja linnafisenerib on nufutafud
Euroopa õõtu (mõni küll ainult ajalehe ja aja-
kirja laudu), aga wores püüsi ilma jonnatult tare-
ja tahraweifi. Ei ole fiis ka ime, kui linna üheftel
külselt „kultuureeritafse“ lahetõmnenda fajanbi ja
rubbetõnni waimus, wdi unistatalfse flõritadab
wdi fõnõfõulu randaftel, teistelt külselt aga ei

suubeta kribagi loobuda sõnnikuhargist, kumpane
hunnikust, lanakuubist ja saastast lapsmasta.

Kes Wiljandi raeleja efselt pöördub äkki Am-
ber nurga raeleja tagusele platsile, selle kilmahar-
(kui tal need on) avarduvab ällatuseft niigust
pildi ees: nelinurka wälja planeeritud platt-
taga, — sellele näib seatawat korrald mure ja
ilupööfand, — ajub wanamoobi, madal telliskivi-
hoone tagatrebiga wastu platti. Paremat kinn-
platti nurgas suur, ruumiraiskaw puunkru, kõiga
lafafema wälimusega. Raja ning luuri wabele
dnes ripub pea iga päew nõõribel kuuwam pefu-
mis majakeste teeb nagu waestemajaõnões. Tähw-
ees ja uffe kõrwal wadebels igafugaft keli, kõõ-
tinnue, puupafte, wanu pinke, luude ja labidaki-
ning kõõlguu muud nõõstut prahti. Koolimaja-
duel maahelewab ja määfawab loolipoisid naga-
kusti kiltatänawaf, wõi loobitwab käfipaki, fää-
juures ife algubes ja mdirates nagu marruläi-
nub härjad. Raeleja nurga taga kwiises wõre-
aies konutab hulgawiisf päewab läbi kõõlguu lo-
gefejaid (selle feas wõib küll olla ka mõni ideline
tõde täõline), dige tahlafse wälimusega ja kõne-
wiisiga. — Ja kefet feba naruufse ja mustufe
wõbratut miljõõb on knjunemas „rahwaparti“.
Kuhu äles seataffe, nagu see linnafafse findel-
pfaan, — ifegi raibdujub ja muud iluefemed, et
nab meelbe tuletaffid, kuibas inimene fiin tiiguse
maganud on.

Meie rahwa suurim õnnetus on olnud alati see, et juhtivatele kohtadele lastakse afuma mehed, kes oma tarkuse läbiiste rahwahäwibed jooksuammustawad ainult ajalehest ja wälismaa piibli kataloogist, nägemata ise selle tarkuse tohanda taowat kätetamiist meist kultuursemates linnades ja maades. Mõi on neel mehed oma tilluhestest ideestest ja populaarist matseist seewõrra waimustatud, et iga nõuame wäljastpoolt päistat neile ülearuse ja lastlane. Ei ole siis ka ime, kui niisuguste ideestest tehasusteks osutus mõnikord fupelbasseini afemel wilets linaline, liiwaranna afemel — kruusaauk, raistkõue puhastaja afemel wirtkanõgu ja linna ümplatist afemel tüia tabarak.

Müjal linnades — Ja meie oma kodumaal — on kumbeks, et linna wälismise eest hoolitsejate mehed koguwad enda ümber asjatundjaid inimseisajaid ja spetsialiste teatud aladel, kuslaval arwamiste asjatundjatele ja asjakohuwitatus isikutelt. Müjandis aga walitseb täiesti ühe wõi tehe mehe bittatuur, olgu linna majanduselus, olgu selle kultuurisfäärustes. Kõige lihtsamini tehafe aga linna wälismise arendamifega: linnapää torikalepi maasse wõi tšembas joone liiwale, et, waa baste, siia tuleb pöösfe ja siia jalgtee! Müjandab töömehelale laubida wõi firwe piisku ning iluakfektsti nõu küsimata lafeb kaewata angu wõi maale raiuda wuu.

Kui meie linna tulewik on tähtis mitte ainult linnaelastele, vaid kõigile kohanikkudele, siis loobutagu raekojas valitsemiseks ditaturniik ja omaette nohifemistest. Kui linn ei ole ainuüksi linnaelaste pärast, siis kaalugu nad hoolga järele, mis nad teevad ja kaunistamaga. Matagun torb pädale täpse linna plaanistamise! Matagun seda linna esimese maja ümbrusest. Täna mõis seega veel paljugi. Kui tahetakse, et rae koja taga liikuv inimene ei tarwitaks tunda, et talle alandamata nagu pilutakse mustu wastu filmi, siis koristatagu esmajoones see wastu pildikes fookitrepil ja puunuuriga. See ei ole teeriline läbi wiia, kui plasti ja selle inetu majadue wahel ehitatakse nägus tiwiae, mahalal wundamentil rõõmsad tiwine nõu raudne wõrestik, mis ei rõdwi päikese warjatama maja akendest, kuib katas siiski kõi duks awuwa inetsuse. Puunuur ehitatagu ümber, tiwiplangu taga, see on esimene ja suurem tingimus rahwa ilundubedus. Kuibas seda teha üffitsiaalseti, siis juhitawel meeskel endal dears olema taipu

Pilwine ja lohati wihma
 Luodetaw ilm 7. mail. Kergest lehmisei
 musi muntlisa hõigaga tuuli, suuremalt jaolt pil-
 wine, lohati hoo- ja äikefeliwihma, merel hommik-
 lal udu, temperatuur endine.

Kilewaade 6. mail. Rõõrt mabalrõhnale
 walbas endiselt Läänemere maad ja alatas üle
 Reß-Euroopa Rääene poolalale, seetõttu sajab
 Lääne-Euroopa ja Lõuna-Scandinaawias pi-
 guti wihma. Rõõrõghõtkonnad afeewad Läänem-
 rel, Iba-Wenes, Balkanil ja Zlandil. Reß-Eu-
 roopas ja Wenes walitseb endiselt see ilm, Lõuna-
 Rõõja-Scandinaawias sajab lund ja walitseb
 terge kilm. Sise-Gestis ja loode rannikul wahel
 püsinud ilma veel sunned temperatnuri wahed,
 mille tõttu eile päale lõunat tellis Lõuna- ja
 Iba-Gestis äätele ilm, nii oli eile päewal Lõuna-
 ja Iba-Gestis 19—21 kr. ja saartel ning loode
 rannikul ainult 4—8 kr. sooja, täna hommikul oli
 siisemaal 8—12 kr. ja rannikul 4—7 kr. sooja.

On ekstravakantne helilöökfilm

BRIGITTE HELMI ja JOSEPH

SCHILDKRAUTIGA
Jälgige reklaami! Jälgige reklaami!

**Oma kinnis- ja vallasvara kindlustuse asjas pöörduge Sakala Panga poole, kes
esitab soliidsemat kindlustusseltsi kodumaal**

Spordihooaeg osaliselt avatud

Supelhooaja ja „valge spordi“ avamine venib

UUES SUPELRANNAS ALLES JÄÄ KRUUSA ALL

Seeaastane fergepordi hooaeg avati mõrble-
miisi õigel ajal mürdmaajooksiuga, millele järgnes
kohe propaganda-teatejooks läbi linna. Kõikide
eelbuste järele korraldati ka lähemal ajal efi-
meed fergejüustifurdiõitluse ja termitaba tuleb
noorjeppeade kaitstust, korraldada ka linnade-
vabelliõitlusi kõhe kiewadel wara. See an-
nats fergejüustifule kõhe terweks fuweks hoo
tiase.

Jalgpalli hooaega ei todi veel atvatuks luge-
da, kuna „Tulevitu“ meeslonbade omamahelisi
„fudimisi“ ei saa pidada korralikuks avaratõist-
tuseks. Põhi tulema pühapäeval mang pärnas-
tega, kurb niibud on viimastelt tulnud aruile
mmine. Nii et pühapäevane toiditlus tuleb jällegi
omamaheline, kui „Tuleviti“ vötab vastu fatis-
titibu spordifilmi meeslonna väljatutse. Siiski
pühapäeval peaks selguma, kuidas on fäilinud
lulelaine meie jalgpallitafse.

Rõitide märkide järelle aga tibus kvenima
meie supelhooaeg. Tartus on ujumine juba nä-
balapäevad hoos ja meilgi tveji juba lubab tēha
efimeji suplusharjutusi. Ruid onnide lohal on
praegu lallas pafu krunja all. Prius latab
kda ega lafe twiimast nii lergesti sulada. Seega

põhjast küllma wett tuleb alafata juurde, kuigi pöölmine weepind soojeneb kiiresti. Siud külm põhitamessi siiski peletab eemale. Tawits oleks kiiremas korras püstitada onne, kuid mitte enam läinud aastaste lohtadele, sest siin on kruusa all kõige enam jääb, mis enne tugewa hoo sooja wihma tulekut ei mõtlegi julada. Kuna aga igal lewadel onnide põhitamisega pole olnud erilist wilgas, siis on põhjast larta, et supelkooaja amamine wõibib ta sel lewadel.

Hoopis kurevad on tennisel asjad. Tennis-
 klubi tabas enne mängude avamist maailms teha
 teije platfi. See mõtab aga aega. Teised lin-
 nad treeneriivad juba hoolega ja mis ime siis,
 kui tuleb jël aastal "valges spordis" vastu
 mõtta rida koostusi — ei jaa marafutit teha har-
 jutusi. Väljatute kordajeadmine oleis vajaline
 hõine kiiremas korras.

Aerodroomi hein suurtükiväele

Sinnatvalitus on lubanud aerodroomil kas-
matava heina eelseisval kuuel aastal 5. juurtüki-
tööde grupile.

LIIVLASTE KUNINGAS VANGIS

Kuningas Lūnbis pälul, kui politsei tuli teha vangistama. Teisipäeval õhtul Windawis politsei vangistas Liwi, "Kuninga" Kapbergi ühes tema kahe poega. Politsei sai nimelt teada, et Kapberg on tagasi tulnud oma talu. Kohe sõitis sinna kreisi-ülem ühes kahe politseinikuga ja leidis "Kuninga" pälul kinnis. Kuningas ja printsid ei teinud mingit katset vastupanuks ja lasti endid vangistada. Neid süüdistatakse ametivõimudele vastuhakkamises ja wanemat Kapbergi poega Andreit pälle selle weel kaitsewäetennistusest kõrvaldamises.

Kaks last auto all

Reooni juurde jooksid kinnitusele. Kolmapäeval jooksid Tallinnas kergewoauto S. Tartu mnt. ja Lutheri tänawa nurgal wästu plauku ja paisas pifali kinnitusele sammuma 11-aastase tütarlaste. Wiimane sai kergemaid wigausi. Autot juhtis tütarlaste autot. Teine tütarlaste leidis aset S. Juhentali tänawal, kus woauto jooksid sõiduteelt wästu kinnituse ääres kassawat iluupuu, murdis selle püruks ja toras siis kinnitusele wiibimale poistele päale ja paisas selle pifali kinnitusele. Wigastus on kerge.

Ristipäeval pael kaela

Saib terwis wiis rentniku naise enesetapmisele.

Mistlindlapäeval, 5. fkp. hommikul kell 8 paiku poos enese üles Wana-Karike wallas Kängle talu rentniku naine Anna Sarapuu 41 a. wana. Mehele, Reeter Sarapuuale ja tütrele mahajäetud kirjaes ütleb ta hirmamineku põhjustajaks olewat enese halwa terwise ja palub omatheid mitte liialt kurnastada.

Võlvetis süüdati saun

Meljapäeval, 5. fkp. hommikul kell 4 paiku süttis Wolhetti wallas Kana-Karike metsadevalit-juure kuuuwa juun, mis asus eluotteriga ühise katuse all. Põles ära latus ja osa lage kuna osa lage ja seinad weel üles jäid. Tules päle mitme-juure riigi kraami huffus ka üürnikul Willem Kallil majapidamistatbeid 134 krooni wäär-tes, kuna riigi katju on alles wälja selgitamata. Poone oli tule wästu kinnistatud, wallaswara aga kinnistamata. Tule tekkimise põhjusteks peeta- tase kurnatustliku süttimise, mis pärast ameti- võimude poolt põlemisloo kohta on alustatud juurdlust.

Lõi katki naise käeluu

Möödunud nädalal ilmus Penuja rajooni konnaabli juurde naine Kati Kenuja. Nimelt olewat õnnestunud süüdi tema seaduslik mees Gu- han K., kes süttimise hoos löönudli taatusliku löögi.

Õnnis olemine taevaminemisepehal

Gelmi Kowal, elukoht Kõitri tän. 2, teenis endale taevaminemisepehal protokolli sellega kaela, et ta oli kuttunud restoran „Grand-Hotel-Is“ mürgeldama, millega oli sattunud hädasõitu teiste kassakandjate rahu. Rahurikkumine oli tingitud sellest, et Gelmi oli liig jägawale wiina- klaasi watanud.

Musklimehed rippuval sillal

Parfide ja puistute waht Johanson lastis po- litseid koostada protokolli Kõitri tänaw 2 elama Etaterina Riisile, 46 aastat wana, kuna see pole rippuval sillal liikudes pannud tähele fundma- ruit ja kiitunud sillal. Ka on rippuval sillal too- lutatud koverats käipuu ning sageli mõis näha, kuidas mõningad musklimehed katjuwad silla raud- ojade tugevust painutamiseiga.

Järvamaal tabati puskarivabrik

Neil päewil juhtus Järwamaal Kõitri rajooni konnaabli ootamatult päle puskarivabrikata- tele, kelleks olid kohalikud elanikud K. Saame ja S. Tumberg. Konnaabli poolt konfiskeeriti „puskarivabrik“ ning 3 pudelit puskari, kuna mehed mõetate kohutlikule wästutusele.

Türgi pääminister Leningradis

Türgi pääminister Ismet pasha ja wälis- minister wiibivad praegu Wenemaal, teel Lening- radis. Selle külastäigu puhul toonud Prants- luse lehed teate, et Türgi walitsus kawatseb Wene eeskujul kuna Türgimaal riiklikud tarwitajate- ja tootjateühingud. Türgi majanduselsperid, kes saadawad pääministri tema reisi, jääwad weel mõneks päewaks Wenemaal, et lähemalt tutvuneda Wene riiklikude kooperatiivide orga- nistatsioonidega.

Kelmi pankuri enesetapmine

Pankur Karl Blum, kel oli Charlottenburgis (Berliinis) juurem pant, hüppas 4. mail tolli- walitsuse maja neljanda korralt alla ja sai silmapilse surma. Pankur Blum wangistati eile kohtuõnnimude poolt, sest oli selgunud, et ta oli ajanud seaduswastast äri. Blum toodi tol- liwalitsuse maja ülekulaminele. Sääli ta enne ülekulamist lõpetas oma elu enesetapmise teel. Blum oli 58 a. wana.

Teete diefi, kui kindlustate oma wara ja elu Sakala Panga kaudu, kes esitab suuremat kindlustusseltsi „Eka“

Müüs oma isa haualt risti

Isa pärandas pojale talu, kuid poeg ei olnud sellega veel rahul ja võttis isalt tema viimse mälestuse

HÜSTERILINE STSEEN VILJANDI KALMISTUL

Nastaid tagasi furi Wiljandi läheduses P. walla T. talu peremees M. K., jättes oma pojale päranduseks korda seatud talu kogu inventariga. Kuna peremehel oli päale liikumata waranduse- ta wäitene kapital, millest piisas ilusa kivi risti püstitamiseks tema hauale, siis jääbustas hoo- las talupidaja sellega oma mälestuse. See po- leeritud kivi risti kuulus nägusamate ristide hulka Wiljandi maakoguduse kalmistul. Müüs, ühel päewal wiidi see risti M. perekonna matusepaigalt teadmata kuhu ja kui teisipäeval kadunu õde ilmus kalmistule oma wenna hauale, leidis ta suures ällatuses, et ilus risti wenna haualt on kadunud. Naisterahwas pühkes hüsteriliselt nutma ja karjuma, millega tõmbas enda päale kaitse kalmistul wiibijate tähelepanu.

Wärsti selgus, et risti pole ära warastatud, nagu alul mõis arwata, waib see on ära müüdnud

ihale kivi ristinajale 150 krooni eest ja risti müü- jaks olnud kadunu M. K-i poeg, kes peab isa talu ja suurejoonelise elamise tagajärjel sattunud wõlgadesse, millest olafist wäljajäänu otis isa risti realiseerimisele. Selle risti wäärus on as- jatuks arwates umbes 500 krooni.

Isa risti mahamüüja on Wiljandis ja oma wallas tuntud laadne elukommetega noormehena ja tähtsa „tegelase“, ta teotseb muuseas kaitse- liidus, ajab wahetpidamata linnas „asju“ ja talupidamisega loomulikult ei saa siis pühenda- tarwilist tähelepanu, mille tagajärjeks on ka ku- nagi jõula talu abituse seifutorda langemine. Isa risti mahamüümine on kroon pähe sellele üleannetusele, mis poeg oma isa warandusega mungides üles näidanud. Praegu waatawad surmaia klastajad ilusa risti aset ja saadawad isa risti mahamüüjale saatusõunu.

Lätlaste pidupäev Mõisakülas

Haridusselts „Arsi“ ja Läti algkooli veerandsajaaastase tegevusest

MÕISAKÜLA LÄTI HARIDUSELU 25-AASTANE

Laupäew, 7. mai kujuneb pidupäewaks nii Mõisaküla kui ka piiri taga — piiralewi ligemas läheduses elutsewale lätlastele, kuna nimetatud päew on 25-aaks aastapäewaks kohapäälse Läti hariduselu kuldajale — Läti haridusseltsi „Arsi“ ja seltsi lipu õnnistamispäewaks.

1906. a. ajutati Mõisakülas Eesti haridus- seltsi ja pandi alus eestikeelsele algkoolile. Nasta hiljemini ajutati kohapäälsele Eesti ja Läti selts- konnategelaste poolt weel teine haridusselts „Arsi“, mille põhikiri kinnitati 5. webruaril 1907. a. Seltsi esimeheks ajimeheks sai eestlane Willem-Sumberg ja alul seltsi tootles nii Eesti kui ka Läti hariduselu liige. Hiljemini hiirduid eestlased „Arsi“ enam Mõisaküla haridusseltsi ümber ja „Arsi“ muutus puht Läti seltsiks.

Kawatus awada läti keelel algkooli täidus 1912. aastal, mil osteti 900 rubla eest insener Jegoruhhin-Zaruhhini teisejargu algkool ühes inventariga ja õigustega. Oskgu seltsi tegevus- rafendus müüs kooli ülalpidamiseks, kuna kooli tooliga ühenduses olewad tulud alates õpetajate paljadega olid seltsi kanda. Päämiksels jistuletu- allikaks olid peod, millid korraldati aastast wõrd- lemissi rohkesti nii Mõisakülas, Jpitus, Kirblas, Rujbas, Salafis ja weel kaugeimalgi ja mis leib- sid rohke osatvõtu, kuna selts tolle aja kohta omas küllaltki hää näitetrupi. Sel ajal ferkis ta ka- watjus oma koolimaja ehitamiseks, kuid algaw ilmasõda tõmbas sellele kriipsu.

Õp. Dehni juubel Hallistes

Ilus pidupäev ja jumalateenistus 5 õpetajaga

Taevaminemisepeha mööduis Halliste kiriku- õpetaja Erwin Dehni juubelpäewa meeleolus. Juba hommikul wara, umbes kella 1/27 ajal togu- nes lugupeetud kirikuõpetaja elutubade afende alla Wija ja Põrnuse ühendatud pafunitor, leerilaste ja kohaliku noorsoo seltsi toorid. Juubilar mängiti ja lauldi üles.

Kell 1/11 oli kirikus pidulik jumalateenistus, kus kõnelejad 5 õpetajat: 70-aastane juubilar ije, Halliste õpetaja Kõiw, praost Grünberg Pärnuist, õpetaja Dorim Saardeist ja Wiljandi maakoguduse abiõpetaja Kirchhauken. Juubilar ije õnnistas kogudust. Praost Grünberg pani juubilariile kaela tuldse ametiristi, mille kinkis õpetajale tänulik ko- gudus. Gaiguse tõttu wiibis sünnipäewalaps fi- ritus tugitoolis.

Kell 2 p. l. oli kohalikus koolimajas pidulaud umbes 100 külalisele. Piduföögi ajaks oli ilmu- nud kohale meel Wiljandi linnakoguduse õpetaja abiga ja Pärnu koguduse õpetaja. Pidulaus- peeti rohkesti kõnefid, lasti juubilari elada ning loomiti, talle weel palju aastaid. Rõppes pidufööd ühise lauluga „Oh mõitem jumalat“.

Hiljemini kuttus õp. Dehn oma ametiwennad weel külla kirikumõisa, kus wiibiti omawahelises jutujamises õhtuni.

Kogu aja pidi juubilar olema lamamisetoilis, kuna ta praegu haige. Eistki oli jünnipäewalaps oma juurpäewaks filmnähtawalt paranenud ja wiibis wäga hääs meeleolus.

Uene protest Mandshuuriale

Bandiidd tshekistide nahkkaasukates

Mõufogude telegraafiagentuur toob kirjelduse Wene walgetaartlaste „promofatsoinidest“ Wene- Mandshuuria piiril. Teates öeldakse, et Mand- shuuria wõimud ei tegeawat midagi walgetaart- laste tegevuse mahafurumiseks ega andwat kait- set mõufogude Liidu kodanikele. Mõufogude pää- konjulele olewat tehtud ülesandeks atwada Mandshuuria walitsuse ees walju protesti niis- fuguise olukorra wästu ja nõuda mõufogude wan- gistatud kodanite wiitwamatata wabastamist. Mandshuuria piirile on ilmunud bandiiddid, kes kannawad tshekistide nahkjoepesid ja hääsitawad Jaapani wästu.

Jaapani sõjawõimud wangistafid Zmienpo piirijama ülema, mõufogude kodaniku, teba jüüdistatase rahutuste õhtumises ja salauhen- duse pidamises Hiina partifanidega.

Mandshuuria walitsus nimetas neli endist Jaapani walitusametnikku kõrgetele kohadele Jaapanlased wõiwad saada Mandshuuria wälis- ministeeriumi, rahaministeeriumi ja sifeminis- teeriumi oma mõju alla. Samuti jaapanlased jaawat domineeriwa mõju Mufdeni provintsi- politseis.

KREUGERI KAASLASTE JÄLGIL

Politseilistust juurdlusest arwanne walmis

On walmisud esimene täielikum politseilise juurdluse arwanne Kreugeri asjus. Arwanes kätitatase neid wiife, mis tufufuningas on tar- witanud oma tehingute teostamiseks. Wiimafel selgub, et Kreugeri ei olnud mingifuguiseid tal- luseppeid Hiispaaniaga ja Jaapaniga. Ka So- laga on afi kahtlane. Kreugeri raamatupidamist ei ole kunagi rewideeritud. Koofti lehtede tea- betel politsei olewat saanud materiali terise rea- ifikate kohta, kes ametifikt küll Kreugeri kont- ferniga ühenduses ei seisnud, kuid tegutsefid fift Kreugeri agentidena mitme fuguistes kahtlates tehingutes. Lähemal päewil on oodata uusi are- teerimisi.

VANGIDE MASS BANGKOKIS

500 wangi labidate ja firmestega walmurite wästu

4. mail pühkes Inglismaal Bangkoki wanglas mäs lahti. Umbes 500 wangi tungifid walmu- ritele kallale, fibuifid neid kinni ja haffafid siis firmestega wangla wärawad lõhtuma. Kohale rutanud wangiwalurite ja mäsajate wästel algas lahing, mis kestis umbes 3 tundi. Walmu- rite poolt awati wangilede tuli, mille tagajärjel sai 9 wangi surma ja 30 raskesti haawata. Wan- giwaluritest on kolm raskesti haawatud. Polit- sei abi kohale jõudes alles fubefid wangid fongt- besse tagasi ajada. Politseilistusest said 10 haawata. Üks wang pääfis põgenema.

Kelmid rahvusotialistlikus parteis

Sesfenti rahvusotialistid fapulewad tsentrumiga

Sesfenti rahvusotialistid asuwad wajalift fomme sellest, et muuta oma fursi. Nad taha- wad alata läbirääkimisi tsentrumiga koalitsiooni loomise asjus. Sellest nad algafid puhastamist oma ridades ja efimeses järjekorras fündifid maa- päewafaditu Butleri tagafi astuma. Butler on kohalift tähtsam rahvusotialistide tegelane, kuid oli waguise eest mõistatud wangi. Seepärast tal tuli loobuda oma mandaadist.

Päle Butleri on weel 3 rahvusotialistlikku rahwafadit fündit maaapäewalt lõhtuma, felfi neilgi on kriminaalseid füttefufid hinge taga.

Butler on hiljuti teefelnud kommuniste kalla- letungimist. Ta on ije haamanud end rewolwrist fihiga, et saada partei filmis „kangelafels“ ja „mättrits“. See kelmus tuli aga awalikuks.

Perepojad uputasid tüdruku

Soomes läks hiljuti kaduma teenijatüdrut Ojala. Kadumise kohta haffafid imbrustonnas peagi kuttuma kuulufed, mis wiifid iore peremehe poja wangistamisele, kellest kaks wennad. Pere- pojad teinud tüdrukule fõwatu ettepaneku. Tüd- ruk hakanud wästu ja mehed ajunud wõitwatala tarwitama. Tüdrut pannud meelepetitlikult wä- stu ja hapanud üle silla käipuu, kus riputanud end kätewaral silla ferswale. Üks noormeesest fiftunud tüdruku käd lahti ja tõdganud wiis- mafe jõe. Omawahel tehtud maha, et keegi loof fõnatefift edasi ei räägi. Perepojad ei fuit- nud aga lubadust pidada ja 5 noormeesest nabiti kinni. Oma fiii on mehed üles tunnistanud. Imbrustonna elanikud on jubeafid teof wihale aetud ja roimarid pidid juba fattuma rahwa omakohtu kätte. Raip on fenini weel leidmata.

Riia kommunistid hulgitanitsewad

Neil päewil wiifati Riias fuure wene tehe „Segodnja“ waateafen fisse. Wna wähele kuttus kinni, mille ümber oli riie. Kui riie harutati lahti, siis leiti kinni juureft kinni, milles öeldakse: „Riie ära mõufogude Liidu külelt! Teadke imperialis- tide korrad ja teenrid, et imperialistliku fõja meie muudame fõdufõjaks. S. K. P. Wiimafel tähed tähendawad „Läti kommunistif partei“. Mõni minut pärast feda wiifati teine kinni läbi „Segodnja“ trüfifõja ladumisaruumi. Wiifajad ei saadud tabada, kuigi tehe kufjuti kohale polit- sei. „Segodnja“ on wene demokraatfif leht, mis ilmub 2 korda päewas.

Läti lehemees Moskwa teenistuses

Läti ajatirjandusfites ringfõndades on wiis- mafel ajal palju tolmü fünditanud rahwafadit Leitarti wäljendus, et Läti lehe „Pehteje Wrih- ti“ juht Brunner fõiswat 3. internafionaalte tee- nistuses. Selle fündistuse kohta pääminister Stu- jentfels seletas, et walitsufes on küll aratanud tähelepauu asjaolu, et nimetatud leht toob Wene- maast häätahtlitumaid teateid, kui muu ajatir- jandus. Samuti olewat see leht toonud artikleid, mis wõiwat tuua fõeldufi teiste riikidega: Wa- litfufe poolt korraldatud juurdlusega on kinnlaks tehtud, et Brunner on murefõnenud mõufogude kaubandusefõndufele majandusliffu informafioo- ni Läti kohta. Juurdlus ei põhjusta Brunneri kohutlikule wästutusele mõtmist.

Wiljandi wangimaja ostad kohemaksetawa raha eest

föögikartuleid

Kaubelda wangimaja kant- feleis kella 8—15-ni.

Wangimajajäilem.

Olufwete walla „Jasta“ wesiwesi fõht

afes wäljapuuataga antafse ühe aasta pääle rendile.

Rauplemine enampattumise teel kohapääl pühapäeval, 8. mail 1932. a. kell 12 päewal

Surum S. Witdase pär.-tõmbu hooldaja

Beel mülla häid

põlluheinu

obawa hinnaga

Sans Peips Kõitri tn. 8

Süppifits, krejatusmafia ja manu katusefite

müüa

Jmarise tn. 33. Majaoomanit

Elumuudatusle tõttu müüa ainult neli päewa kõitfugust pruugitud

majakraami:

nõud, padjad, tekid, lardinad, lasteritid, puhwetitapp, nelja wadruuga fõiduwanter

„Kommerfif“ hoomi pääl.

Jlus fuur

kummipuu

ruumipudufel müüa

Prantfufe tänaw nr. 3

Täsfis

wõtab „Sakala“ tellimisi wästu ja müüb afifnumb- reid kaupmees E. Pärn.

Soome tüüpi

wedrukaarik

ühes ingliskandusega oda- wasti müüa. Küfida f. i. tel.

Sr. Juhana Saar — Poobi afunduses. Kui Teie oma

wankrile

2 nädala jooksul järele ei tule, müün tödtas eest ära.

Wiljandi m. Soobal

Sepp J. Uhtai

30. aprillil f. a. jooksul ära musta-walget kirja ing- life tõugu

emane hagitjas

nimega „Ketti“. — Jfifud, les kätte juhatawad wõi- kätte toimetawad, jaawad hää wawatafu. Fõidmife ja omandamise eest hoiatan.

üles anda Halliste wiina- poobi eht Põrnuse r. fõns- taabfille.

Laupäeval, 7. mail

Tallinn. (298,8 m, 1004 khz, 15 kv.) 16.45 reklaa- mi ja heliplaate. — 17

päewauudiseid. — 17.30 ajanäitaja-õendus. Lõpuks heliplaate. — 18.30 dr.

Schröppe saksakeelne loeng: Über Bäderbehandlung. — 19

Nädala välispolitiline ringwaade. — 19.30 üle- kanne Tartust. — 19.35 kontsert. Orkester: Siede, süit, Karneval. Delibes,

ballett-muusika „Kassya“. Eilenberg, valss. Itaalia Si- nase taewa all. Padoue, Pa- nrafas ungar motiivid. Czibulka, Gavott. Strauss,

valss. Kevadhääled. Hi- vask, karakterpala, Hiire- jaht. Offenbach, Orfeus allilmas. Meyer-Helmond,

valss-boston. Blon, Marss. Vahepää soolosis külofo- nil — W. Pachla. — 21.15

vana tantsumuusikat. — 22 moodsat tantsumuusikat.

Tartu. (505 m, 594 khz, 0,5 kv.) 16.45 reklaami ja heliplaate. — 17 ülekanne

Tallinnast. — 19.30 ilma- teade ja ajanäitaja-õendus.

19.35 ülekanne Tallinnast. 22 moodsat tantsumuusikat

Lahti ja Helsingi. 12.05 heliplaate. — 17 heliplaate. — 18 eesti keelt. — 18.30 ak- kordon. — 19.40 mees- koor. — 21.15 tantsumuus.

22.15 tantsumuusikat.

Stokholm ja Motala. 17 ajaviitemuusikat. — 18.30 heliplaate. — 19.45 laule.

21 kevad-pall. — 23 palli järg.

Kallundborg. 21 vanemat tantsumuusikat. — 22.10 laule. — 22.25 Fr. v. Sup- pe muus. — 24 moodsat tantsumuus. 1 aeg, kellad.

Kaunas. 20.45 leedu

muusikat. — 22.20 konts.

Varssav ja Katowice. 12.58 aeg. Krakovi fanf. 13 matinee. — 13.45 heli- plaate. — 21.15 ajaviitem.

23.10 Chopini helitoid. — 23.50 tantsumuus.

Heilsberg ja Königsberg. 19.35 lastekoori laule. 21 algupärast rahwamuusikat.

23 tantsumuusikat.

Breslau ja Gleivitz. 19.45 lööklaudude popuri. — 21 rahvamuusikat. — 22.10 revüü üle. Berliinist. — 23.40 tantsumuusikat.

Langenberg ja Köln. 21 löbus õhtu. — 1 jazzmuus.

Praaha ja Brno. 19.30 muusikal. noortetund. — 20.25 puhkpil. muus. 21.25 heliplaate. — 21.30 Piskaceki laule. — 22 orkestr. konts. 23.25 raadiofilm.

Bero-Münster. 20 kella- mäng. — 21 kammerork.

konts. — 23.15 tantsum.

Viin. 20.35 klaverikonts. 23.30 tantsumuusikat.

London ja Davenport. 21 kirev tund. — 22.40 ork. kontsert. — 23.35 tantsum. 1 Big Ben.

Pühapäeval, 8. mail

Tallinn. 9.25 jumalatee- nistus Kaarli kirikust. Jut- lustab õp. Sommer. 12.30 põllumajandus. kõne. — 13 põllumajand. teateid. — 13.10 lõunakonts. Juh. md.

A. Krull. — 17.15 reklaami ja heliplaate. — 17.30 koh- tunik Rutherfordi kõned. 18.30 emadepäev raadios.

19.30 reklaami ja heliplaate. — 19.15 päewauudiseid. — 20

ilmateade ja ajanäit.-õend. 20.05 kontsert. Juh. md.

Ark. Krull. Solistid: Milvy Laid ja Konstantin Savi.

22 tantsumuusikat Tartust.

